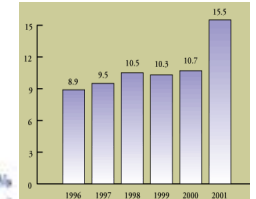
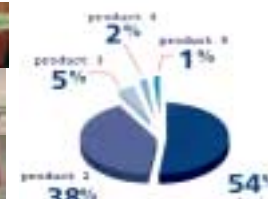
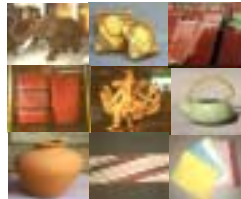
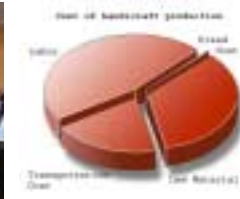

แผนปรับปรุงโครงสร้าง

วิสาหกิจหัตถกรรม
พื้นบ้าน

กลุ่มแม่บ้านทอผ้าบ้านหนองโป่ง

โครงการวิจัย การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร และคณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2546

แผนปรับปรุงโครงสร้าง

กลุ่มแม่บ้านทอผ้าบ้านหนองโป่ง

โครงการวิจัย การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร และคณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2546

คณะวิจัย

หัวหน้าโครงการ

อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์^{(1), (3)}

หัวหน้าโครงการร่วม

รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์^{(2), (3)}

นักวิจัย

ผศ. พรทิพย์ เขียวธีรวิทย์⁽¹⁾

ประทานทิพย์ กระมล⁽³⁾

อาจารย์นันทมน ชีระกุล^{(1), (3)}

ผู้ช่วยนักวิจัย

กนกวรรณ มุลละ⁽³⁾

มงคล แก้วนา⁽³⁾

(1) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(2) ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(3) ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำนำ

โครงการวิจัย “การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน” มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของผู้ประกอบการหัตถกรรมพื้นบ้าน อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น โดยดำเนินการวิจัยแบบเจาะลึกถึงโครงสร้างทางธุรกิจรอบด้าน และการจัดองค์กรของหน่วยประกอบการ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลรายละเอียดอันเป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนะให้หน่วยประกอบการสามารถนำไปพิจารณาปรับปรุงกิจการของตนได้เป็นอย่างดี

แผนธุรกิจฉบับนี้ เป็น แผนธุรกิจของ กลุ่มแม่บ้านทอผ้าบ้านหนองโป่ง ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากการวิจัยกรณีศึกษาเจาะลึกดังกล่าวแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตามแผนปรับปรุงโครงสร้าง จะเป็นอย่างไรนั้นย่อมต้องเป็นไปตามความประสงค์ของเจ้าของกิจการเป็นสำคัญ ดังนั้นการเขียนแผนปรับปรุงโครงสร้างฉบับนี้ จึงเกิดจากระดมความคิดของกลุ่มประกอบการโดยมีคณะวิจัยทำหน้าที่ด้านวิชาการในการคำนวณ วิเคราะห์ผล และเขียนแผน โดยปรับปรุงและเพิ่มเติมให้เกิดความสมบูรณ์และมีความเป็นไปได้มากที่สุด ภายใต้ข้อจำกัดของเวลา และเป้าหมายของหน่วยประกอบการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แผนการปรับปรุงโครงสร้างการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรที่เหมาะสมสำหรับหน่วยประกอบการ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณท่าน และสมาชิกในองค์กร ที่ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี รายงานฉบับนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากความร่วมมือของท่าน ตลอดจนการอนุญาตให้เสนอรายงานได้ตามความเป็นจริง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะนำแผนปรับปรุงโครงสร้างที่ร่วมกันจัดทำขึ้นนี้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สืบไป

คณะวิจัย

มีนาคม 2546

สารบัญ

หน้า

คณะวิจัย	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
บทสรุปผู้บริหาร	1
1. ประวัติย่อของกลุ่มฯ	2
2. การวิเคราะห์ SWOT ของกลุ่มฯ	3
3. วัตถุประสงค์ เป้าหมายและแผนทางธุรกิจ	6
4. การจัดการความเสี่ยงของกลุ่มฯ	16
5. ภาคผนวก	16

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มทอผ้าบ้านหนองโป่ง

บทสรุปผู้บริหาร

- แนวคิดธุรกิจ

นางอัมพร เสาศรีจันทร์ ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการผลิตผ้าฝ้ายทอมือจากคุณย่าของตน และได้ยึดเป็นอาชีพหลักหลังจากได้ฝึกฝนจนเป็นผู้ชำนาญแล้ว โดยได้รวบรวมชาวบ้านในบ้านหนองโป่งที่มีความสนใจเข้ามารวมกลุ่ม โดยเป็นการผลิตตามรายการสั่งซื้อจากลูกค้าที่ติดต่อกันมานานหลายปี ซึ่งนางอัมพรเองได้รับความไว้วางใจจากลูกค้าให้เป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์มาโดยตลอดจนปัจจุบัน

- โอกาสของธุรกิจ

กลุ่มฯ มีลูกค้ารับซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ อย่างต่อเนื่องมาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาและด้วยการส่งเสริมและรณรงค์ของภาครัฐ ได้สร้างกระแสนิยมผ้าฝ้ายทอมือให้กว้างขวางออกไปจึงมีผู้ให้ความสนใจซื้อหาผ้าฝ้ายทอมือมาใช้สอยมากมาย ทำให้ความต้องการสินค้าเพิ่มมากขึ้น รายการสั่งซื้อจากลูกค้าที่มีมายังกลุ่มฯ จึงเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

- กลุ่มลูกค้าเป้าหมายและการคะแนลูกค้าเป้าหมาย

การผลิตของกลุ่มฯ เป็นการผลิตตามรายการสั่งซื้อของลูกค้าทั้งหมด โดยลูกค้าของกลุ่มฯ เป็นพ่อค้าคนกลางที่จะนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ไปจำหน่ายต่อหรือแปรรูปก่อน โดยกลุ่มฯ มีลูกค้าประจำ คือ ร้านแพรวา ซึ่งมีสัดส่วนการรับซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ มากถึงร้อยละ 90 นอกจากนี้ยังมีลูกค้ารายอื่นๆ อีกประมาณร้อยละ 10

- ความได้เปรียบแข่งขันของธุรกิจ

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ มีคุณภาพที่ลูกค้ายอมรับ โดยเฉพาะในด้านสีสันทน ทำให้กลุ่มฯ มีลูกค้าที่ไว้วางใจติดต่อซื้อขายกับกลุ่มฯ มาโดยตลอด

- ความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจและความสามารถในการทำกำไร

ผลประกอบการของกลุ่มฯ ในปี พ.ศ. 2544 แสดงให้เห็นถึงความคุ้มค่าในการลงทุนของกลุ่มฯ ที่สามารถให้ผลตอบแทนได้เป็นอย่างดี มีรายละเอียดดังนี้

ยอดขาย	2,506,800 บาท
กำไรขั้นต้น	668,066 บาท
อัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขาย	26.65 %
กำไรก่อนภาษี	501,198 บาท
อัตรากำไรก่อนภาษีต่อยอดขาย	19.99 %

1. ประวัติย่อของกลุ่มฯ

1.1 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2536 โดยได้จดทะเบียนผ่านสำนักงานเกษตรอำเภอ สารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อหารายได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการทำสวนลำไย และยังต้องการให้มีการกระจายรายได้ให้กับชาวบ้าน กลุ่มฯ มีสมาชิกแรกเข้าจำนวน 15 คน โดยนางอัมพร เป็นผู้ฝึกสอนให้สมาชิกดู ลายผ้า สอนการย้อมผ้า และเรียงด้ายเส้นยืน ส่วนการทอผ้านั้น ช่วงก่อตั้งกลุ่มนางอัมพรได้สอนให้สมาชิกทอ แต่เนื่องจากขั้นตอนการทอผ้ายุ่งยาก ต้องอาศัยทักษะ และเวลาในการฝึกทอมาก ทำให้สมาชิกไม่สนใจ ไม่ต้องการที่จะฝึกในเรื่องของการทอ ผ้า กลุ่มฯ จึงแก้ปัญหาโดยการจ้างช่างทอผ้าที่อำเภอสันกำแพงให้ทอผ้าให้ โดยทางกลุ่มฯ จะเป็นผู้เตรียมด้ายเส้นยืน และเส้นพุ่งให้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 มีสมาชิกมาเพิ่มอีก 10 คน เป็น 25 คน จนถึงปัจจุบัน

นอกจากจะรวมกลุ่มฯ กันเพื่อผลิตผ้าฝ้ายทอมือแล้ว กลุ่มฯ ยังตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2540 โดยมีสมาชิกเข้าร่วม 12 คน โดยกลุ่มฯ ได้เก็บเงินจากสมาชิก เดือนละ 100 บาท และได้เปิดบัญชีออมทรัพย์กับ ธนาคารออมสิน สาขาสารภี โดยมีเป้าหมายที่จะขอกู้เงินจากธนาคารออมสิน สาขาสารภี เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มฯ ต่อไป

1.2 ลักษณะและรายละเอียดสินค้า

ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มทอผ้าบ้านหนองโป่งทำการผลิต มี 13 ชนิด คือ ผ้าพื้นบาง ผ้าลายบาง ผ้าพื้นหนา (3 ชนิด) ผ้าลายหนา (3 ชนิด) ผ้ายกดอก (2 ชนิด) ผ้าพันคอลายบาง และผ้าพันคอยกดอก ทั้งนี้สามารถจำแนกประเภทตามลักษณะของผลิตภัณฑ์ ได้ 3 ประเภท ได้แก่ ผ้าบาง ผ้าหนา และผ้าพันคอ (ตารางที่ 1)

ผ้าบาง ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ผ้าพื้นบาง และผ้าลายบาง ลักษณะของผลิตภัณฑ์จะเป็นผ้าที่ผลิตจากฝ้ายเบอร์ 40/2 และฝ้ายเบอร์ 10/2 ช่วงการผลิตจะผลิตเพื่อเตรียมจำหน่ายในช่วงฤดูร้อน

ผ้าหนา ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มนี้ สามารถแยกย่อยได้อีก 3 ประเภท คือ ผ้าพื้น ผ้าลาย และผ้ายกดอก ในผ้าแต่ละประเภทจะแตกต่างกันในส่วนของฝ้ายที่ใช้ในการผลิต ทำให้ผ้าหนาแต่ละประเภทยังมีชนิดของผ้าที่ต่างกัน ผลิตภัณฑ์ผ้าหนาโดยทั่วไปจะใช้ฝ้ายปั่นมือเกรดเอ เป็นเส้นพุ่ง ซึ่งจะทำให้ผ้ามีความหนากว่าผ้าที่ใช้ฝ้ายเบอร์ 10/2 เป็นเส้นพุ่ง ช่วงของการผลิตจะผลิตเพื่อเตรียมจำหน่ายในช่วงฤดูหนาว

ผ้าพันคอ ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มนี้ มี 2 ชนิด ได้แก่ ผ้าพันคอลายบาง และผ้าพันคอยกดอก ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอจะผลิตจากผ้าม้วนที่มีความกว้างน้อยกว่าปกติ โดยผ้าพันคอลายบาง จะผลิตโดยใช้วัตถุดิบและกรรมวิธีเช่นเดียวกับผ้าลายบาง ส่วนผ้าพันคอยกดอก จะผลิตโดยใช้วัตถุดิบและกรรมวิธีเช่นเดียวกับผ้ายกดอก ชนิดที่ 2 แต่จะมีขั้นตอนของการตัดและมัดชายเพิ่มเข้ามา

ตารางที่ 1 ผลผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านทอผ้าบ้านหนองโป่ง

ผลิตภัณฑ์	ประเภท	หน่วย	ขนาด	เส้นยืน	เส้นพุ่ง
ผ้าพื้นบาง	ผ้าบาง	ม้วน	1x 60 เมตร	ฝ้ายเบอร์ 40/2	ฝ้ายเบอร์ 10/2
ผ้าลายบาง	ผ้าบาง	ม้วน	1x 60 เมตร	ฝ้ายเบอร์ 40/2	ฝ้ายเบอร์ 10/2
ผ้าพื้นหนาชนิดที่ 1	ผ้าหนา	ม้วน	1x 60 เมตร	ฝ้ายเบอร์ 40/2	ฝ้ายปั่นมือเกรดเอ
ผ้าพื้นหนาชนิดที่ 2	ผ้าหนา	ม้วน	1x 60 เมตร	ฝ้ายเบอร์ 10/2	ฝ้ายปั่นมือเกรดเอ
ผ้าพื้นหนาชนิดที่ 3	ผ้าหนา	ม้วน	1x 60 เมตร	ฝ้ายเบอร์ 1/1	ฝ้ายปั่นมือเกรดเอ
ผ้าลายหนาชนิดที่ 1	ผ้าหนา	ม้วน	1x 60 เมตร	ฝ้ายเบอร์ 40/2	ฝ้ายปั่นมือเกรดเอ
ผ้าลายหนาชนิดที่ 2	ผ้าหนา	ม้วน	1x 60 เมตร	ฝ้ายเบอร์ 10/2	ฝ้ายปั่นมือเกรดเอ
ผ้าลายหนาชนิดที่ 3	ผ้าหนา	ม้วน	1x 60 เมตร	ฝ้ายเบอร์ 1/1	ฝ้ายปั่นมือเกรดเอ
ผ้ายกดอกชนิดที่ 1	ผ้าหนา	ม้วน	1x 60 เมตร	ฝ้ายเบอร์ 40/2	ฝ้ายปั่นมือเกรดเอ
ผ้ายกดอกชนิดที่ 2	ผ้าหนา	ม้วน	0.33 x 60 เมตร	ฝ้ายเบอร์ 40/2	ฝ้ายเบอร์ 10/2
ผ้ายกดอกชนิดที่ 3	ผ้าหนา	ม้วน	1x 60 เมตร	ฝ้ายเบอร์ 10/2	ฝ้ายปั่นมือเกรดเอ
ผ้าพันคอลายบาง	ผ้าพันคอ	ผืน	0.33 x 2 เมตร (รวมชาย)	ฝ้ายเบอร์ 40/2	ฝ้ายเบอร์ 10/2
ผ้าพันคอยกดอก	ผ้าพันคอ	ผืน	0.30 x 2 เมตร (รวมชาย)	ฝ้ายเบอร์ 40/2	ฝ้ายเบอร์ 10/2

2. การวิเคราะห์ SWOT ของกลุ่มฯ

2.1 จุดแข็งของกลุ่มฯ

2.1.1 ด้านการจัดการองค์กร

- ถึงแม้ว่ากลุ่มฯ จะไม่มีการกระจายอำนาจ แต่ประธานกลุ่มฯ มีความรู้สูงสามารถทำงานได้หลายหน้าที่ ทำให้การทำงานของกลุ่มฯ สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี
- กลุ่มฯ มีความสามัคคี เคารพ และเชื่อถือประธานกลุ่มฯ เช่น หากสมาชิกเกิดเจ็บป่วย หรือมีธุระในเมือง ประธานจะใช้รถยนต์ส่วนตัวของตนอำนวยความสะดวกให้
- กลุ่มฯ มีสวัสดิการด้านประกันสังคมให้แก่สมาชิก และแรงงานที่ทำงานประจำกลุ่มฯ (12 คน) โดยกลุ่มฯ จะเก็บเงินประกันสังคมจากสมาชิกคนละ 75 บาทต่อเดือน และกลุ่มฯ สมทบให้อีก 24 บาทต่อเดือน ซึ่งเงินประกันสังคมดังกล่าวนี้ กลุ่มฯ จะส่งในนามของร้านแพรวาที่เป็นลูกค้ารายใหญ่ที่สุดของกลุ่มฯ

2.1.2 ด้านการผลิต

- สินค้าที่กลุ่มฯ ผลิต เป็นผ้าฝ้ายทอมือซึ่งกลุ่มฯ สามารถผลิตได้ตรงตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ทั้งสี ลวดลาย และขนาด

2.1.3 ด้านการตลาด

- กลุ่มฯ สามารถส่งสินค้าให้ร้านแพรวาไหมไทยได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งทั้งที่มีคู่แข่งรายใหม่ๆ เกิดขึ้น แต่กลุ่มฯ ยัง สามารถรักษาสัดส่วนแบ่งการตลาดที่ร้านแพรวาได้เหมือนเดิม กล่าวคือ คู่แข่งรายใหม่ จะเสนอราคาผ้าทอมือแก่ร้านแพรวาในราคาที่ต่ำกว่า แต่ร้านแพรวาไม่รับซื้อ เนื่องจากคุณภาพของสินค้าไม่ได้มาตรฐาน

2.2 จุดอ่อนของกลุ่มฯ

2.2.1 ด้านการบริหารจัดการ

- การดำเนินธุรกิจทอผ้าเป็นการจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านในนามเท่านั้น แต่การดำเนินงานจริงๆ เป็นธุรกิจของเจ้าของเดี่ยว คือ ของประธานกลุ่มฯ โดยสมาชิกจะทำหน้าที่เป็นลูกจ้างเท่านั้น
- กลุ่มฯ ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการตามหลักวิชาการ

2.2.2 ด้านการผลิต

- กลุ่มทอผ้าเองไม่ได้ตั้งฟืมทอผ้าจากพื้นที่อื่น กลุ่มฯ มีความชำนาญเฉพาะการเตรียมด้าย เส้นยืนและเส้นพุ่ง เพื่อส่งต่อให้ช่างทอที่อยู่ในพื้นที่อำเภอสันกำแพง ทำให้การควบคุมการผลิตทำได้ยาก
- กลุ่มฯ มีสมาชิกทำงานประจำจำนวน 10 คน ในจำนวนนี้เป็นคนย้อมสี 4 คน คนเรียงด้ายเส้นยืน 5 คน และประธาน 1 คน ซึ่งทำหน้าที่ในการควบคุมการผลิต และการตลาด ในส่วนของการมดลายนั้นสมาชิกจะช่วยกันทำ ซึ่งแต่ละคนมีความสามารถเฉพาะด้าน ไม่สามารถทำงานทดแทนกันได้ โดยเฉพาะคนผสมสี มีเพียง 1 คน หากหยุดงาน การทำงานในส่วนนี้ต้องหยุดไปด้วย และขั้นตอนต่อไปจะล่าช้าตามไปด้วย ส่วนสมาชิกที่เหลือเป็นคนสูงอายุ จะนำด้ายไปปั่นใส่กระป๋องที่บ้าน เท่านั้น
- การย้อมสีไม่มีมาตรฐานการย้อมสีที่แน่นอน ทำให้เสียเวลาในการผสมสี กว่าจะได้สีที่ต้องการ
- กลุ่มฯ มีผ้าที่ทอเกินตักเก็บไว้ การขายปลีกมีน้อย กลุ่มฯ จึงมีแนวคิดที่จะนำไปแปรรูปเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป แต่กลุ่มฯ ไม่มีความรู้ด้านการออกแบบเสื้อผ้าและการตัดเย็บ ทำให้การผลิตไม่ครบวงจร
- การถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตและการฝึกอบรมให้แก่สมาชิกและลูกหลาน ยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะสมาชิกเห็นว่าการทอผ้าเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก และต้องใช้เวลาในการฝึกนาน สมาชิกจึงไม่สนใจที่จะทอผ้า แต่จะจ้างช่างทอผ้าที่สันกำแพงทอผ้าแทน ดังนั้นกลุ่มฯ จะทำหน้าที่เฉพาะ

การเตรียมด้ายเส้นยืน และเส้นพุ่งให้กับช่างทอผ้า ส่วนลูกหลานของกลุ่มฯ ก็ไม่สนใจที่จะเรียนรู้เช่นกัน

2.2.3 ด้านการตลาด

- กลุ่มฯ ไม่กล้าเปิดตลาดใหม่ๆ เพราะไม่มั่นใจฐานะทางการเงินของลูกค้าใหม่ กลุ่มฯ เกรงว่าเมื่อผลิตผลิตภัณฑ์ให้ไปแล้ว จะไม่ได้รับเงินตามกำหนดเวลา หรือไม่มาชำระเงิน

2.2.4 ด้านการเงิน

- กลุ่มฯ ไม่มีการทำบัญชีรับ - จ่าย ทำให้กลุ่มฯ ไม่ทราบฐานะทางการเงินที่แท้จริง
- การมีสถานภาพเป็นกลุ่มเป็นอุปสรรคในการจัดการด้านการเงิน ตัวอย่างเช่น กลุ่มฯ มีแนวคิดที่จะกู้เงินจากสถาบันการเงินเพื่อนำมาเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อวัตถุดิบ เพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น ฝ้ายถ้าซื้อเงินเชื่อราคาก็โลกรัมละ 80 บาท แต่ถ้าซื้อเงินสดจะได้ราคาก็โลกรัมละ 60 บาท เป็นต้น แต่สมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุ (ทำหน้าที่รับจ้างปั่นด้ายใส่กระป๋อง) ไม่เข้าใจกลัวว่าต้องรับผิดชอบในเงินกู้นั้น (ไม่อยากเป็นหนี้ตอนแก่) จึงคัดค้านไม่ยอมให้กลุ่มฯ กู้ยืมเงิน ทำให้กลุ่มฯ ไม่สามารถกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินได้

2.3 โอกาส

- จากโครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล สำนักงานเกษตร อำเภอสарภี ได้จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าของชุมชน ภายในอำเภอสарภี โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และยังมีพนักงานขายให้ด้วย กลุ่มฯ จึงมีแนวคิดที่จะนำผลิตภัณฑ์ ไปวางจำหน่าย เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และกลุ่มฯ จะลองนำผลิตภัณฑ์ที่มีการแปรรูปเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปวางจำหน่าย เพื่อเป็นการทดลองตลาดว่าจะมีการยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลให้กลุ่มฯ ในการตัดสินใจการผลิตในอนาคต นอกจากนี้ กลุ่มฯ ยังได้รับการติดต่อจากสำนักงานเกษตร อำเภอสарภี ให้ไปจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในงานต่างๆ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายด้วย กลุ่มฯ คาดว่าในอนาคต จะได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณ การให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์
- กลุ่มฯ มักจะมีลูกค้ารายใหม่ๆ เข้ามาติดต่อให้ผลิตผลิตภัณฑ์ให้เสมอ แต่กลุ่มฯ มีข้อจำกัดอยู่ตรงกำลังการผลิต ทำให้ไม่สามารถรับลูกค้ารายใหม่ๆ ได้ แต่อย่างไรก็ตาม ในอนาคต หากกลุ่มฯ มีการบริหารจัดการที่ดี และมีการฝึกสมาชิกให้ทอผ้าและมีการแปรรูปจากผ้าผืนเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป (ครบวงจร) กลุ่มฯ จะมีลูกค้าเพิ่มขึ้น
- สถาบันการศึกษาต่างๆ มักเข้ามาศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มฯ เพื่อวิเคราะห์สถานภาพ การดำเนินงาน และข้อเสนอแนะให้กลุ่มฯ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลุ่มฯ สามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปปรับปรุงกระบวนการผลิต การตลาด และอื่นๆ ต่อไป

2.4 ข้อจำกัด

- ถ้าในหมู่บ้านหรือชุมชนมีงานเทศกาล งานศพ งานแต่งงาน และงานประเพณีต่างๆ สมาชิกของกลุ่มฯ รวมถึงช่างทอผ้าจะหยุดงานที่ทำอยู่ แล้วไปช่วยงานเทศกาลต่างๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะในเดือนสิงหาคม พฤศจิกายน และธันวาคม ช่างทอผ้าจะหยุดทอผ้าไปทำการปลูกข้าว และเกี่ยวข้าว ทำให้กระบวนการผลิตผ้าของกลุ่มฯ ในช่วงเดือนนี้ล่าช้า และผลิตได้ปริมาณน้อยกว่าปกติ
- สมาชิกได้นำลูกหลานมาช่วยทำงานด้วยในช่วงปิดเทอม ทำให้มีการสืบทอดความรู้ด้านการผลิตแก่ลูกหลาน แต่พอลูกหลานมีการศึกษาสูงขึ้น ไปเรียนที่อื่น ก็ไม่สนใจที่จะสืบทอดความรู้ด้านการย้อมผ้าอีกต่อไป ทำให้ขาดผู้สืบทอด
- กลุ่มฯ มีคู่แข่งมากมาย โดยเฉพาะแถบอำเภอคลองเตา และอำเภอจอมทอง ที่เป็นแหล่งผลิตผ้าทอมือแหล่งใหญ่ และ มีการซื้อวัตถุดิบเป็นเงินสด ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูงกว่าของกลุ่มฯ มาก แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มฯ มีฝีมือในการผลิตที่ประณีต สวยงาม ส่งมอบสินค้าตรงเวลา และ ใกล้เคียงค่า มีความสะดวกในการขนส่งมากกว่า
- บางครั้งกลุ่มฯ ทำการผลิตผ้าไม่ได้มาตรฐาน เช่น สี ลวดลาย ไม่ตรงกับคำสั่งซื้อ ลูกค้าผู้ซื้อจำทำการปรับลดราคาหรือซื้อลงจากเดิมอีกเมตรละ 5 บาท
- ราคาวัตถุดิบมีราคาเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะฝ้ายเป็นการนำเข้าจากประเทศจีน เพราะในประเทศ การปลูกฝ้ายมีน้อยลง และคุณภาพของฝ้ายก็ลดลง ฝ้ายเบอร์เดิม แต่มีความหนาไม่เหมือนเดิม ทำให้เวลาไปซื้อฝ้าย ประธานกลุ่มฯ ต้องไปทำการคัดเลือกเองจากร้านค้าทุกครั้ง เพื่อให้ได้ฝ้ายที่มีคุณภาพเหมือนเดิม
- สีย้อมผ้าไม่ได้มาตรฐาน แม้แต่สีย้อมเดียวกัน เบอร์เดียวกัน เวลาย้อมออกมายังให้สีที่มีความเข้มของสีไม่เท่ากัน ในแต่ละซอง ต้องมีการผสมกันหลายสี หลายย้อมเพื่อให้ได้สีที่ต้องการ

3. วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนทางธุรกิจ

3.1 เป้าหมายโดยรวมของกลุ่มฯ

พัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ให้มีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของลูกค้า มีการเติบโตในด้านยอดขายและยอดผลิตอย่างต่อเนื่อง

3.2 เป้าหมายเฉพาะด้านและแผนปรับปรุงโครงสร้าง

3.2.1 เป้าหมายและแผนการตลาด

เป้าหมายการตลาดของกลุ่มฯ คือ การเพิ่มยอดขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ทุกชนิดผลิตภัณฑ์ให้มากกว่าปัจจุบันและทำการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เอง

ภาพรวมของตลาด

ลูกค้าเก่าของกลุ่มฯ ได้แก่ ร้านแพรวาไหมไทย เป็นลูกค้าที่รับซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ มากถึงร้อยละ 90 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของกลุ่มฯ ส่วนลูกค้าใหม่ได้แก่ บริษัท นิโธเทอ ริกไลท์ และลูกค้าในหมู่บ้านจินดาภิเษกนี้ รับซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นสัดส่วนร้อยละร้อยละ 4 ร้านค้าในตลาดย่านไนท์บาซาร์ และบริษัท อินทริก รับซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นสัดส่วนร้อยละร้อยละ 1 มูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของกลุ่มฯ

กลยุทธ์ด้านการตลาด

- พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มฯ จะเป็นผู้แปรรูป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเสื้อผ้า และของใช้ ให้มีความทันสมัย มีรูปแบบที่ตอบสนองความต้องการของตลาดในทุกขณะ
- เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการหาลูกค้าใหม่จากการออกร้านในงานแสดงสินค้าที่มีจัดอยู่บ่อยครั้งในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

3.2.2 เป้าหมายและแผนการผลิต

เป้าหมายการผลิตของกลุ่มฯ คือ ผลิตผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากยอดผลิตเดิมและมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มความหลากหลาย

ภาพรวมของแผนการผลิต

การบริหารการผลิตผ้าทอมือของกลุ่มแม่บ้านทอผ้าบ้านหนองโป่ง จะเป็นหน้าที่ของนาง อัมพร ประธานกลุ่มฯ ตั้งแต่จัดหาปัจจัยการผลิต ควบคุมการผลิตในส่วนของการย้อมสี เรียงด้ายเส้นยืน การทอ และการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเรียบร้อยแล้ว ให้ตรงตามคำสั่งซื้อของลูกค้า

การดำเนินกิจกรรมผ้าทอมือของกลุ่มฯ จะทำการผลิตทุกวันตามยอดสั่งซื้อที่ได้รับมาจากลูกค้า โดยเมื่อได้รับรายการสั่งซื้อมาแล้วจะเป็นหน้าที่ของประธานกลุ่มฯ ในการวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ ซึ่งส่วนใหญ่ จะซื้อเชื้อจากร้านข้างตลาดวโรรส และในหมู่บ้าน เช่น ฝ้าย สีย้อมผ้า และวัตถุดิบอื่นๆ จากนั้นจะวางแผนการผลิตแต่ละวัน รวมทั้งการแบ่งงาน การแจกจ่ายงานให้กับสมาชิก ทั้งในส่วนของการมัดลาย ย้อมสี กรอ ด้ายใส่กระป๋อง และเรียงด้ายเส้นยืน เมื่อขั้นตอนต่างๆ ในกลุ่มฯ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ประธาน จะเป็นผู้นำด้ายเส้นยืน และเส้นพุ่งส่งให้ช่างทอผ้าที่สันทัดแก่ง และดอຍเต้าทอผ้าให้เป็นผืนตามขนาดที่ต้องการ แล้วประธานจะเป็นผู้รวบรวมผลิตภัณฑ์ทั้งหมด เพื่อส่งให้ลูกค้าต่อไป

ข้อได้เปรียบด้านการผลิต

- 1.กลุ่มฯ สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ได้ตรงตามคำสั่งซื้อ ของลูกค้า ทั้ง สี ลวดลาย และขนาด

ยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้ในการวางแผนการผลิต

1. ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพสม่ำเสมอ
2. การส่งมอบสินค้าตรงเวลา

การวางแผนการผลิต

กลุ่มฯ ไม่มีการวางแผนการผลิต โดยผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้าเท่านั้น ซึ่งมีคำสั่งซื้อเข้ามาต่อเนื่องทำให้กลุ่มฯ มีการผลิตตลอดทั้งปี โดยในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงกันยายน จะผลิตผ้าหน้าเป็นส่วนใหญ่

ถึงร้อยละ 70 ของผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่ผลิตในช่วงเวลานั้น ตุลาคม ถึงมกราคม จะผลิตผ้าบางถึงร้อยละ 70 และมีการผลิตผ้าพันคอเพียงช่วงเดือนกันยายนถึงมกราคม เท่านั้น

ในอนาคต กลุ่มฯ วางแผนที่จะแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าที่ทอเกินขนาด โดยนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูป และเครื่องใช้ภายในบ้าน กลุ่มฯ ยังวางแผนที่จะทอผ้าเอง แทนการพึ่งพาแรงงานทอผ้าจากนอกกลุ่มฯ

กลยุทธ์ด้านการผลิต

- การลดต้นทุนในการซื้อวัตถุดิบ โดยการจัดซื้อวัตถุดิบด้วยเงินสด ซึ่งจะซื้อวัตถุดิบได้ในราคาถูกกว่าซื้อด้วยเงินเชื่อ

- การปรับปรุงสถานที่ผลิตให้เหมาะสม เช่น ภายในโรงเรือนที่กลุ่มฯ ใช้เป็นที่ทำงาน ควรมีการจัดระเบียบของวัตถุดิบ และอุปกรณ์ ให้มีระเบียบ และแบ่งพื้นที่การทำงานให้เป็นระบบ เช่น พื้นที่มัดด้าย พื้นที่เรียงด้ายเส้นยืน และพื้นที่เก็บวัตถุดิบ เป็นต้น เพื่อจะได้พื้นที่ว่างในการทำงานมากขึ้น และสะดวกขึ้น

- การบำบัดของเสียจากกระบวนการผลิตอย่างถูกวิธี โดยกลุ่มฯ ควรทำบ่อบำบัดน้ำเสียที่สามารถบำบัดปริมาณน้ำที่เกิดจากกระบวนการผลิต ไม่ว่าจะเป็นน้ำย้อมผ้า น้ำล้างฝ้าย ให้ถูกสุขลักษณะ เช่น ระบบบำบัดของโครงการฝ้ายแกมไหม ที่มีต้นทุนการก่อสร้างไม่สูง และใช้เวลาในการก่อสร้างน้อย เป็นต้น

- การเพิ่มแรงงานผลิตในส่วนของการทอ โดยการรับสมัครใหม่ มาฝึกด้านการทอ โดยเฉพาะจากช่างทอผ้าจากสันกำแพง แต่ก็ควรให้ความรู้ด้านการผลิตทั้งหมด ทั้งในส่วน การย้อมสี เรียงด้าย เส้นยืนด้วย เพื่อสมาชิกจะสามารถทำงานในกระบวนการอื่นๆ ของกลุ่มฯ ได้ และควรร่วมมือกับโรงเรียนให้เด็กในชุมชนที่สนใจ เข้ามาเรียนรู้ในกระบวนการผลิตของกลุ่ม เพื่อเป็นการสืบทอดต่อไปในอนาคต อีกทั้งจัดหาวิทยากรโดยการใช้ทุนของกลุ่มฯ เองหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ เช่น ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 มาให้ความรู้ด้านการออกแบบเสื้อผ้า การตัดเย็บเสื้อผ้า เพื่อจะนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ครบวงจร

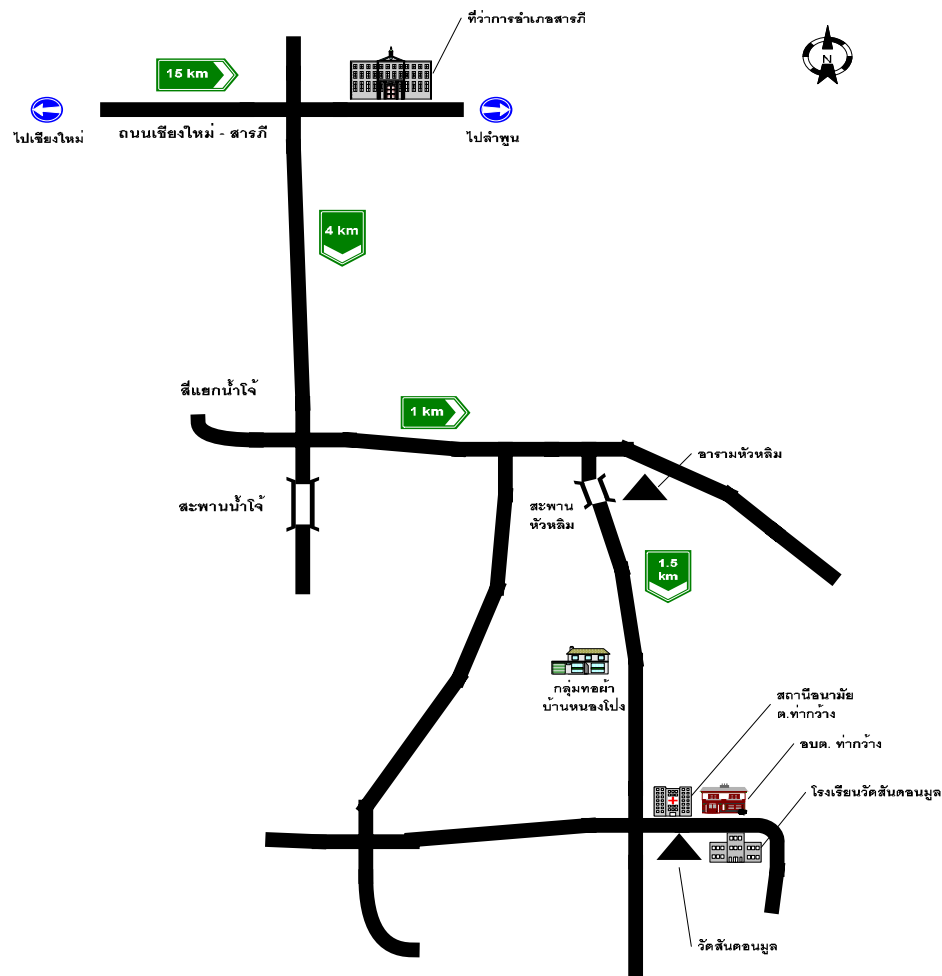
- การเพิ่มพูนทักษะในการผลิตให้กับสมาชิก โดยส่งสมาชิกเข้าร่วมการอบรมทักษะการผลิต ผ้าฝ้ายทอมือที่หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้จัดขึ้น

3.2.3 เป้าหมายและแผนการจัดการองค์กรและกำลังคน

เป้าหมายการจัดการองค์กรและกำลังคนของกลุ่มฯ คือ ให้นุเคราะห์ในองค์กรได้รับความรู้ในการผลิตและการบริหารจัดการแล้วนำมาประยุกต์ใช้กับกลุ่มฯ ได้

(1) สถานที่ตั้งของกลุ่มฯ

กลุ่มแม่บ้านทอผ้าบ้านหนองโป่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลท่ากว้าง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โทร. (053) – 428568 (01)-8854003

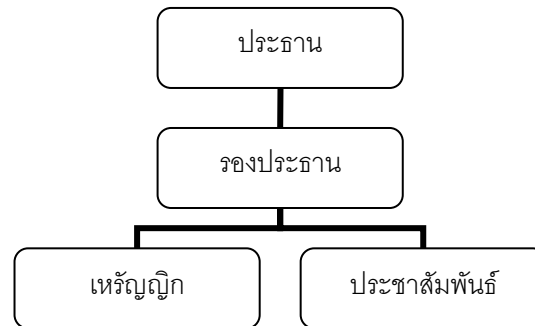
แผนที่ 1 สถานที่ตั้งของกลุ่มฯ

(2) โครงสร้างองค์กร

กลุ่มฯ ได้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารออกเป็น 4 ตำแหน่ง ตามคำแนะนำของสำนักงานเกษตรสารภี โดยใช้มติจากการลงคะแนนของสมาชิกหนึ่งคนต่อหนึ่งเสียง หลักในการคัดเลือกคณะกรรมการคือพิจารณาจากความชำนาญ และการยอมรับ ของสมาชิกในกลุ่มฯ คณะกรรมการชุดนี้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่เริ่มตั้งกลุ่ม จนถึงปัจจุบัน กลุ่มฯ ไม่มีการกำหนดการประชุมประจำปี หรือประจำเดือนแต่อย่างใด แต่จะใช้วิธีปรึกษาหารือกัน เมื่อเกิดมีปัญหขึ้นในกลุ่มฯ ไม่ว่าจะเป็นของการผลิต การตลาด หรือมีเรื่องแจ้งให้ทราบเป็นกรณีไป

โครงสร้างการบริหารของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองโป่ง

1. ตำแหน่งประธาน
2. ตำแหน่งรองประธาน
3. ตำแหน่งเหรัญญิก
4. ตำแหน่งประชาสัมพันธ์

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มฯ

จากโครงสร้างองค์กร กลุ่มได้แบ่งหน้าที่ให้บุคคลต่างๆ ดังนี้

1. ประธาน คือ นางอัมพร เสาศรีจันทร์ อายุ 41 ปี มีหน้าที่ ติดต่อลูกค้า รับคำสั่งซื้อ ควบคุมการผลิตในส่วนการย้อมสี การทอ วางบิล และเก็บเงิน จากลูกค้า
2. รองประธาน คือ นางแก้ววิ ไชยธำ อายุ 38 ปี มีหน้าที่ เรียงด้ายเส้นยืน ควบคุมการผลิตในส่วนของการเรียงด้ายเส้นยืน และช่วยดูแลกลุ่มฯ หากประธานไม่อยู่
3. เกรียงไกร คือ นางเหรียญทอง ธรรมดาล อายุ 46 ปี มีหน้าที่เรียงด้ายเส้นยืน เก็บเงินออมทรัพย์ และเงินประกันสังคมจากสมาชิก และลูกจ้างที่ทำงานประจำกลุ่ม จำนวน 12 คน แล้วนำเงินส่งให้ประธาน
4. ประชาสัมพันธ์ คือ นางยุพิน ธรรมดาล มีหน้าที่ ควบคุมการผลิตในส่วนของการมัดลายเส้นฝ้าย ก่อนย้อม เรียงด้ายเส้นยืน และเป็นตัวแทนกลุ่มฯ ไปจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามงานออกร้านแสดงสินค้า

กลยุทธ์ด้านการจัดองค์กรและกำลังคน

- การฝึกอบรมบุคลากร ให้มีศักยภาพในด้านการจัดการองค์กร การผลิต การตลาด และการเงิน โดยขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอสารภี ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 ในการอบรมด้านต่างๆ และศึกษาดูงานกลุ่มฯ ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของกลุ่มฯ ต่อไป

ตารางที่ 2 ประวัติผู้บริหารรายบุคคล

ตำแหน่ง	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	ประสบการณ์
ประธาน	นางอัมพร เสาศรีจันทร์	41	ปศ.สูง	- ฝึกฝนการทอดผ้าฝ้ายพื้นเมือง จากศูนย์ซึ่งเป็นผู้ทำการผลิตรายหนึ่ง ที่ส่งให้ร้านบ้านไร่ไผ่งาม ของคุณป้าแสงดา บันสิทธิ์
รองประธาน	นางแก้วรี ไชธ	38	ป.4	- มีความชำนาญในการเตรียมด้ายสำหรับทอดผ้าจากการทำงานที่กลุ่มฯ
เหรัญญิก	นางเหรียญทอง ธรรมดาล	46	ป.4	- มีความชำนาญในการเตรียมด้ายสำหรับทอดผ้าจากการทำงานที่กลุ่มฯ
ประชาสัมพันธ์	นางยุพิน ธรรมดาล	45	ป.4	- มีความชำนาญในการเตรียมด้ายสำหรับทอดผ้าจากการทำงานที่กลุ่มฯ

3.2.4 เป้าหมายและแผนการเงิน

เป้าหมายด้านการเงินของกลุ่มฯ คือ มีการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบและมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอ

- ประมาณการงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2544

กลุ่มทอผ้าบ้านหนองโป่ง
ประมาณการงบกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544

	จำนวนเงิน	%
รายได้		
ยอดขายสินค้า (บาท)	2,506,800	100.00
<u>หัก</u> ส่วนลด/รับคืน	-	0.00
ยอดขายสินค้าสุทธิ	2,506,800	100.00
<u>หัก</u> ต้นทุนขายสินค้า	1,838,734	73.35
กำไรขั้นต้น	668,066	26.65
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน		
ค่าใช้จ่ายทางการตลาด	-	0.00
- ค่าน้ำมันรถ	43,200	1.72
- ค่าโทรศัพท์	38,400	1.53
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	45,312	1.81
- เบี้ยประกันสังคม	3,456	0.14
- ค่าแรงประธาน	36,500	1.46
ค่าเสื่อมราคา-เครื่องใช้สำนักงาน	-	0.00
ค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินงานตัดบัญชี	-	0.00
รวมค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินงาน	166,868	6.66
กำไรจากการดำเนินงาน	501,198	19.99
<u>บวก</u> รายได้อื่นๆ	-	0.00
รวมกำไรก่อนการหักดอกเบี้ย	501,198	19.99
<u>หัก</u> ดอกเบี้ยจ่าย	-	0.00

หัก เงินปันผลตามหุ้น	-	0.00
กำไรก่อนหักภาษีเงินได้	501,198	19.99
หัก ภาษีเงินได้ 30%	-	0.00
กำไรสุทธิ	501,198	19.99

- ประมาณการงบดุล ปี พ.ศ. 2544

กลุ่มทอผ้าบ้านหนองโป่ง

ประมาณการงบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสด และเงินฝากธนาคาร	62,500
ลูกหนี้การค้า	304,062
สินค้าสำเร็จรูป	100,000
งานระหว่างทำ	100,000
วัตถุดิบคงเหลือ	8,500
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	575,062

สินทรัพย์ถาวร

ที่ดิน	75,000
อาคาร	97,000
เครื่องจักร/เครื่องมือใช้	18,725
ยานพาหนะและอุปกรณ์อื่นๆ	660
เครื่องใช้สำนักงาน	-
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	8,912
รวมสินทรัพย์ถาวร	182,473

สินทรัพย์อื่นๆ

ค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินงานรอตัดบัญชี	-
รวมทรัพย์สินทั้งสิ้น	757,535

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน

ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	-
เจ้าหนี้ถึงกำหนดชำระ 1 ปี	62,500
รวมหนี้สินหมุนเวียน	62,500

หนี้สินระยะยาว

เจ้าหนี้เงินกู้ระยะยาว	-
รวมหนี้สินระยะยาว	-

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุน	
- การระดมทุน	2,700
- อื่นๆ	191,137
กำไรสะสมต้นงวด	-
บวก กำไรสุทธิ	501,198
กำไรสะสมปลายงวด	501,198
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	695,035

รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	757,535
---------------------------------------	----------------

- อัตราส่วนทางการเงิน ปี พ.ศ. 2544

ตารางที่ 3 อัตราส่วนทางการเงิน ปี พ.ศ. 2544

I อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)	
1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (หรืออัตราส่วนเดินสะพัด) (current ratio)	9.20
2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (หรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนจับพัต)	
(Acid Test Ratio หรือ Quick Ratio)	7.60
3. อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (Cash Flow Liquidity)	1.00
4. ทุนหมุนเวียนสุทธิ (Working Capital)	512,562
II อัตราส่วนแสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	
5. อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable Turnovers Ratio)	2.00
6. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)	182.50
7. อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า	2.00
8. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้	182.50
9. อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover Ratio)	18.39

ตารางที่ 3 (ต่อ)

10. อายุสินค้า หรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (Inventory turnover in Days)	19.85
11. 1 รอบธุรกิจ (Operating Cycle)	202.35
12. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Asset Turnover Ratio)	3.31
13. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets turnover Ratio)	13.74
III. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม	
14. อัตราส่วนหนี้สิน (Debt Ratio)	8.25
15. หนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ (D/E)	0.09
16. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (Long – Term Debt / Total Capitalization)	-
17. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Times interest Earning or Interest Coverage Ratio)	-
18. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ (Fix Charge Ratio)	-
19. Degree of Financial Leverage	1.00
IV. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร	
20. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)	19.99
21. อัตราส่วนกำไรเบ็ดเตล็ดต่อยอดขาย (Gross Profit Margin)	26.65
22. อัตราการจ่ายเงินปันผล (Gross Payout Ratio)	-
23. อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Return on Investment) : ROI	66.16
24. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets : ROA)	66.16
25. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)	72.11
26. กำไรต่อหุ้น (Earning per Share)	-
27. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น (Price to Earning Ratio)	0.005
28. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (Dividend Yield)	-

กลยุทธ์ด้านการเงิน

- การบริหารการเงินเป็นจุดอ่อนของธุรกิจ เนื่องจากการเงินไม่คล่องตัว เพราะซื้อเชื่อวัตถุดิบ 30 วัน แต่ให้ลูกค้าซื้อเชื่อ 3 เดือน ดังนั้น ควรลดระยะเวลาให้สินเชื่อของร้านแพรวา (ลูกค้า) ลง
- การจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ โดยเข้าร่วมการอบรมของภาครัฐที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชี
- การเพิ่มเงินทุนหมุนเวียน โดยติดต่อขอกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินหรือหน่วยงานของรัฐที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนแก่กลุ่มฯ ได้ เช่น ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1

4. การจัดการความเสี่ยงของกลุ่มฯ

4.1 ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน

- กลุ่มฯ ขาดแคลนแรงงานในฤดูกาลเพาะปลูกและเก็บเกี่ยว

4.2 ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก

- กลุ่มฯ ขาดแคลนวัตถุดิบหลัก
- ราคาวัตถุดิบปรับตัวสูงขึ้น

4.3 วิธีการแก้ไข

- สมาชิกของกลุ่มฯ ต้องทำงานล่วงเวลาในฤดูกาลเพาะปลูก
- กลุ่มฯ ต้องแสวงหาวัตถุดิบจากแหล่งอื่นๆ

5. ภาคผนวก

กรรมวิธีการผลิต

ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มฯ ทำการผลิตทั้ง 13 ชนิด มีกรรมวิธีการผลิตส่วนใหญ่เหมือนกัน จะมีกรรมวิธีที่แตกต่างกันบ้างในบางส่วนเท่านั้น ซึ่งในกรรมวิธีการผลิตที่แตกต่างกันนั้นจะอธิบายแยกออกเป็นแต่ละชนิดของผลิตภัณฑ์ โดยในลำดับแรกจะได้กล่าวถึงวัตถุดิบ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผ้าฝ้ายทอมือแต่ละชนิดเสียก่อน ดังแสดงในตารางที่ 4 - 16

ตารางที่ 4 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าพื้นบาง

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1. ฝ้าย เบอร์ 40/2 3.5 ก.ก. 2. ฝ้าย เบอร์ 10/2 2.5 ก.ก. 3. สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1. เกลือ 0.5 ก.ก. 2. แป้งมัน 2 ก.ก. 3. ข้าวเจ้าหัก 5 ลิตร	1. ถังต้มฝ้าย 2. เครื่องเป่าลม 3. เครื่องชักผ้า 4. ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5. ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6. ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7. กระป๋องสำหรับกรวด้าย 8. ค้างเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ผ้าพื้นบาง ขนาด 1 * 60 เมตร 1 ม้วน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 5 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าลายบาง

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1. ฝ้าย เบอร์ 40/2 3.5 ก.ก. 2. ฝ้าย เบอร์ 10/2 2.5 ก.ก. 3. สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1. เกลือ 0.5 ก.ก. 2. แป้งมัน 2 ก.ก. 3. ข้าวเจ้าหัก 5 ลิตร 4. เชือกฟาง 1 ม้วน	1. ถังต้มฝ้าย 2. เครื่องเป่าลม 3. เครื่องชักผ้า 4. ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5. ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6. ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7. กระบุงสำหรับกรวด้าย 8. ค้างเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ผ้าลายบาง ขนาด 1 * 60 เมตร 1 ม้วน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 6 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าพื้นนาชนิดที่ 1

วัตถุดิบ	วัตถุดิบและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1. ฝ้าย เบอร์ 40/2 3.5 ก.ก. 2. ฝ้ายปั่นมือ เกรด A 12 ก.ก. 3. สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1. เกลือ 0.5 ก.ก. 2. แป้งมัน 2 ก.ก.	1. ถังต้มฝ้าย 2. เครื่องเป่าลม 3. เครื่องชักผ้า 4. ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5. ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6. ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7. กระบุงสำหรับกรวด้าย 8. ค้างเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ผ้าพื้นนา 1 * 60 เมตร 1 ม้วน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 7 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าพื้นหนาชนิดที่ 2

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1. ฝ้าย เบอร์ 10/2 3.6 ก.ก. 2. ฝ้ายปั่นมือ เกรด A 12 ก.ก. 3. สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1. เกลือ 0.5 ก.ก. 2. ข้าวเจ้าหัก 5 ลิตร	1. ถังต้มฝ้าย 2. เครื่องเป่าลม 3. เครื่องชักผ้า 4. ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5. ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6. ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7. กระป๋องสำหรับกรวด้าย 8. ค้างเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ผ้าพื้นหนา 2 ขนาด 1 * 60 เมตร 1 ม้วน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 8 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าพื้นหนาชนิดที่ 3

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1. ฝ้าย เบอร์ 1/1 3.6 ก.ก. 2. ฝ้ายปั่นมือ เกรด A 15 ก.ก. 3. สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1. เกลือ 0.5 ก.ก. 2. ข้าวเจ้าหัก 5 ลิตร	1. ถังต้มฝ้าย 2. เครื่องเป่าลม 3. เครื่องชักผ้า 4. ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5. ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6. ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7. กระป๋องสำหรับกรวด้าย 8. ค้างเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ผ้าพื้นหนา 3 ขนาด 1 * 60 เมตร 1 ม้วน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 9 วัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าลายหนาชนิดที่ 1

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1. ฝ้าย เบอร์ 40/2 3.5 ก.ก. 2. ฝ้ายปั่นมือ เกรด A 12 ก.ก. 3. สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1. เกลือ 0.5 ก.ก. 2. แป้งมัน 2 ก.ก. 3. เชือกฟาง 1 ม้วน	1. ถังต้มฝ้าย 2. เครื่องเป่าลม 3. เครื่องชักผ้า 4. ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5. ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6. ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7. กระป๋องสำหรับกรวด้าย 8. ค้างเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ผ้าลายหนา 1 ขนาด 1 * 60 เมตร 1 ม้วน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 10 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าลายหนาชนิดที่ 2

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1. ฝ้าย เบอร์ 10/2 3.6 ก.ก. 2. ฝ้ายปั่นมือ เกรด A 12 ก.ก. 3. สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1. เกลือ 0.5 ก.ก. 2. ข้าวเจ้าหัก 5 ลิตร 3. เชือกฟาง 1 ม้วน	1. ถังต้มฝ้าย 2. เครื่องเป่าลม 3. เครื่องชักผ้า 4. ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5. ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6. ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7. กระป๋องสำหรับกรวด้าย 8. ค้างเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ผ้าลายหนา 2 ขนาด 1 * 60 เมตร 1 ม้วน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 11 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าลายหนาชนิดที่ 3

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1.ฝ้าย เบอร์ 1/1 3.6 ก.ก. 2.ฝ้ายปั่นมือ เกรด A 15 ก.ก. 3.สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1.เกลือ 0.5 ก.ก. 2.ข้าวเจ้าหัก 5 ลิตร 3.เชือกฟาง 1 ม้วน	1.ถังต้มฝ้าย 2.เครื่องเป่าลม 3.เครื่องชักผ้า 4.ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5.ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6.ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7.กระป๋องสำหรับกรวด้าย 8.ค้ำเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ผ้าลายหนา 3 ขนาด 1 * 60 เมตร 1 ม้วน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 12 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตผ้ายกดอกชนิดที่ 1

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1.ฝ้าย เบอร์ 40/2 3.5 ก.ก. 2.ฝ้ายปั่นมือ เกรด A 15 ก.ก. 3.สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1.เกลือ 0.5 ก.ก. 2.แป้งมัน 2 ก.ก. 3.เชือกฟาง 1 ม้วน	1.ถังต้มฝ้าย 2.เครื่องเป่าลม 3.เครื่องชักผ้า 4.ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5.ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6.ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7.กระป๋องสำหรับกรวด้าย 8.ค้ำเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ผ้ายกดอก 1 ขนาด 1 * 60 เมตร 1 ม้วน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 13 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตฝ้ายกดอกชนิดที่ 2

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1. ฝ้าย เบอร์ 40/2 1.75 ก.ก. 2. ฝ้าย เบอร์ 10/2 1.25 ก.ก. 3. สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1. เกลือ 0.25 ก.ก. 2. แป้งมัน 1 ก.ก. 3. ข้าวเจ้าหัก 2.5 ลิตร 4. เชือกฟาง 0.5 ม้วน	1. ถังต้มฝ้าย 2. เครื่องเป่าลม 3. เครื่องชักผ้า 4. ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5. ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6. ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7. กระป๋องสำหรับกรวด้าย 8. ค้างเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ฝ้ายกดอก 2 ขนาด 0.33 * 60 เมตร 1 ม้วน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 14 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตฝ้ายกดอกชนิดที่ 3

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1. ฝ้าย เบอร์ 10/2 3.6 ก.ก. 2. ฝ้ายปั่นมือ เกรด A 15 ก.ก. 3. สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1. เกลือ 0.5 ก.ก. 2. ข้าวเจ้าหัก 5 ลิตร 3. เชือกฟาง 1 ม้วน	1. ถังต้มฝ้าย 2. เครื่องเป่าลม 3. เครื่องชักผ้า 4. ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5. ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6. ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7. กระป๋องสำหรับกรวด้าย 8. ค้างเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ฝ้ายกดอก 3 ขนาด 1 * 60 เมตร 1 ม้วน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 15 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าพันคอลายบาง

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1. ฝ้าย เบอร์ 40/2 1.75 ก.ก. 2. ฝ้าย เบอร์ 10/2 1.25 ก.ก. 3. สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1. เกลือ 0.25 ก.ก. 2. แป้งมัน 1 ก.ก. 3. ข้าวเจ้าหัก 2.5 ลิตร 4. เชือกฟาง 0.5 ม้วน	1. ถังต้มฝ้าย 2. เครื่องเป่าลม 3. เครื่องซักผ้า 4. ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5. ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6. ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7. กระป๋องสำหรับกรวด้าย 8. ค้างเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ผ้าพันคอลายบาง ขนาด 0.33 * 2 เมตร 40 ผืน	

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 16 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิตผ้าพันคอกดดอก

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก 1. ฝ้าย เบอร์ 40/2 1.75 ก.ก. 2. ฝ้าย เบอร์ 10/2 1.25 ก.ก. 3. สีย้อมผ้า วัตถุดิบรอง 1. เกลือ 0.25 ก.ก. 2. แป้งมัน 1 ก.ก. 3. ข้าวเจ้าหัก 2.5 ลิตร 4. เชือกฟาง 0.5 ม้วน	1. ถังต้มฝ้าย 2. เครื่องเป่าลม 3. เครื่องซักผ้า 4. ถังต้มย้อม (ถัง 200 ลิตร) 5. ท่อซีเมนต์ ขนาด 800 ลิตร 6. ท่อซีเมนต์ ขนาด 400 ลิตร 7. กระป๋องสำหรับกรวด้าย 8. ค้างเรียงด้ายเส้นยืน
ปริมาณผลผลิตที่ได้ ผ้าพันคอกดดอก ขนาด 0.30 * 2 เมตร 40 ผืน	

ที่มา : จากการสำรวจ

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากตารางที่ 4 - 16 จะเห็นว่ามีความแตกต่างกันในส่วนของคุณสมบัติฝ้ายที่ใช้ในการผลิต ทั้งนี้เพราะฝ้ายที่นำมาใช้ในการผลิตเป็นตัวกำหนดชนิดของผลิตภัณฑ์ผ้าทอนั้นๆ อีกทั้งปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ก็แปรผันตรงกับขนาดของผลิตภัณฑ์ด้วย รายละเอียดของการทำการผลิตด้วยวัตถุดิบต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ จะแสดงในส่วนของการรวมวิธีการผลิต

กรรมวิธีการผลิตผ้าทอมือ

ขั้นตอนการผลิตผ้าทอมือจะแตกต่างกันไปตามชนิดของผลิตภัณฑ์ (ตารางที่ 17)

1.การเตรียมฝ้าย

การเตรียมฝ้ายเริ่มจากการคัดเลือกชนิดฝ้ายที่จะใช้ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปตามชนิดของผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้าระบุ แล้วนำฝ้ายมาแยกออกเป็นใจ ก่อนจะนำไปต้มในขั้นตอนต่อไป

2.การต้มฝ้าย

การต้มฝ้ายเริ่มจากการนำฝ้ายที่แยกออกจากกันแล้วไปต้มในถังต้มฝ้าย เพื่อไล่ไขมันและสารเคมีที่เคลือบเส้นฝ้ายออก การแยกฝ้ายออกจากกันนั้นเพื่อให้ในขณะต้ม น้ำสามารถซึมเข้าไปละลายไขมันและสารเคมีที่เคลือบฝ้ายได้ดี การต้มจะต้มนาน 3 ชม. จึงจะนำขึ้นจากน้ำ จากนั้นทิ้งไว้สักครู่จึงบิดฝ้ายให้หมาด แล้วนำไปปั่นด้วยเครื่องซักผ้าอีก 1.5 นาที

3.การมัดลาย

ในส่วนของขั้นตอนการมัดลายนี้ จะทำเฉพาะผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าลาย และฝ้ายกดอกเท่านั้น โดยนำฝ้ายที่ต้องการให้มีลวดลายไปทำการมัดลายด้วยเชือกฟาง เพื่อป้องกันฝ้ายส่วนที่มัดไว้ไม่ให้ถูกย้อมสีไปด้วย การมัดลายจะมัดลายตามผ้าตัวอย่างที่ลูกค้ากำหนด เป็นการเตรียมฝ้ายให้พร้อมสำหรับการย้อมสีในขั้นตอนต่อไป

4.การย้อมสี

ขั้นตอนของการย้อมสีจะต้องมีการเตรียมสีที่จะใช้ย้อมฝ้าย โดยจะนำน้ำร้อนจากถังต้มฝ้าย มาผสมสีและเกลือ ซึ่งจะต้องมีการทดสอบความเหมือนกับผ้าตัวอย่างที่ลูกค้าสั่งให้ใกล้เคียงที่สุด หลังจากผสมสีได้ตรงตามความต้องการแล้ว จึงนำฝ้ายลงทำการย้อม ในขั้นตอนการย้อมสีจะมีการผลิตอยู่ 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 ผ้าพื้น ในการย้อมจะย้อมฝ้ายที่ไม่ได้ทำการมัดลาย จึงทำการย้อมเพียง 1 ครั้งเท่านั้น (ได้ 1 สี)

กรณีที่ 2 ผ้าลาย (รวมฝ้ายกดอก) ในการย้อมจะทำการย้อมและมัดลายสลับกันไป จำนวนครั้งของการย้อมจะเท่ากับจำนวนสีของลายผ้า โดยการย้อมสีฝ้ายจะย้อมจากสีอ่อนไปแก่ (การผลิตผ้าลายในส่วนของการทำลายผ้าจะมีลำดับของขั้นตอนการผลิต คือ การมัดลาย การย้อมสี และการล้างสี ซึ่งจะต้องทำการผลิตซ้ำกันไปเรื่อยจนได้จำนวนสีของเส้นด้ายตรงตามลายผ้า)

เมื่อทำการย้อมสีแล้วจะลำเลียงฝ้ายไปสู่ขั้นตอนของการล้างสีย้อมต่อไป

5.การล้างสี

ขั้นตอนการล้างฝ้ายที่ย้อมแล้วด้วยน้ำสะอาดเพื่อชะล้างสีที่ตกค้างออกไปให้หมด ฝ้ายที่ทำการล้างสีแล้ว จะนำไปปั่นด้วยเครื่องซักผ้าอีกครั้งหนึ่ง ใช้เวลา 1.5 นาที ขั้นตอนการล้างสี แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 ผ้าพื้น หลังจากทำการล้างสีแล้วจะนำไปทำการผลิตในขั้นตอนต่อไปได้ทันที

กรณีที่ 2 ผ้าลาย จะต้องทำการล้างสี หลังจากการมัดลายและย้อมสีฝ้ายทุกครั้ง จนได้เส้นฝ้ายที่มีลวดลายตามที่ต้องการ

เมื่อทำการมัดลาย ย้อมสี และล้างสีทุกกระบวนการเสร็จสิ้นแล้ว ได้ฝ้ายที่ย้อมสีแล้วออกมา ฝ้ายจะถูกลำเลียงไปสู่ขั้นตอนต่อไป

6.การย่ำฝ้าย

การย่ำฝ้าย จะทำเฉพาะในการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่ใช้ ฝ้ายเบอร์ 40/2 ฝ้ายเบอร์ 1/1 และฝ้ายเบอร์ 10/2 เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ฝ้ายมีคุณสมบัติเรียบลื่น ไม่เป็นขน สะดวกต่อการทอ

ในขั้นตอนการย่ำจะใช้ส่วนผสมตามชนิดของฝ้าย คือ ฝ้ายเบอร์ 40/2 จะใช้แป้งมันเป็นส่วนผสมในการย่ำ ส่วนฝ้ายเบอร์ 1/1 และฝ้ายเบอร์ 10/2 จะใช้ข้าวเจ้าหักเป็นส่วนผสมในการย่ำ เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการย่ำ จะต้องนำฝ้ายไปปั่นด้วยเครื่องซักผ้าอีก 3 นาที จากนั้นล้าล้างไปสู่ขั้นตอนการตากฝ้าย

7.การตากฝ้าย

นำฝ้ายไปตากแดดให้แห้งสนิท ในการตากจะตากฝ้ายไว้กลางแจ้งให้ฝ้ายสัมผัสกับแสงอาทิตย์โดยตรง ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 1 วัน เมื่อได้ฝ้ายที่แห้งสนิทแล้วต่อไปจะเป็นขั้นตอนการกรอด้วยใส่กระป๋อง

8.การกรอด้วยใส่กระป๋อง

เป็นขั้นตอนการเตรียมฝ้ายเพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป โดยจะนำฝ้ายที่จะใช้เป็นด้ายเส้นยืนมากรอใส่กระป๋อง โดยทั่วไปแล้วจะใช้ฝ้าย 3 ใจ ต่อการกรอด้วย 1 กระป๋อง

9.การเรียงด้ายเส้นยืน

ขั้นตอนการเรียงด้ายเส้นยืน หรือที่เรียกว่า การขึ้นเครื่อง เป็นการเรียงด้ายที่กรอใส่กระป๋องบนเครื่องมือที่เรียกว่า ค้าง (ก้าง) ฝ้ายที่ทำการกรอและเรียงด้ายเส้นยืนเสร็จแล้ว จะถูกรวบรวมไว้แล้วทำการจัดส่งให้กับช่างทอผ้า

10.การทอผ้า

ช่างทอผ้าจะทำการทอผ้าด้วยกี่กระตุก จนได้ผลิตภัณฑ์เป็นผ้าม้วน ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้มี 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 ผลิตภัณฑ์ผ้าม้วน โดยมีขนาดของผลิตภัณฑ์ 2 ขนาด ได้แก่ ผ้าม้วนขนาด 1*60 เมตร และผ้าม้วนขนาด 0.33*60 เมตร

กรณีที่ 2 ทำการผลิตในขั้นตอนการตัดและมัดชาย (ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ)

11.การตัดและมัดชาย

ช่างทอผ้าจะนำผ้าม้วนที่ทอเสร็จแล้ว มาทำการตัดและมัดชาย ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอลายบาง ขนาด 0.33*2 เมตร และผ้าพันคอกดดอก ขนาด 0.30*2 เมตร

ตารางที่ 17 กรรมวิธีการผลิตผ้าทอมือ

ผลิตภัณฑ์	กระบวนการ											
	เตรียมฝ้าย	ต้มฝ้าย	มัดลาย	ย้อมสี	ล้างสี	ย่ำ		ตากฝ้าย	กรอด้วย ใส่กระป๋อง	เรียง ด้วย เส้นยืน	ทอผ้า	ตัดและ มัดชาย
						แบ่งมัน	ข้าวเจ้าหัก					
ผ้าพื้นบาง	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
ผ้าลายบาง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
ผ้าพื้นหนาชนิดที่ 1	✓	✓		✓	✓	✓	.	✓	✓	✓	✓	
ผ้าพื้นหนาชนิดที่ 2	✓	✓		✓	✓	.	.	✓	✓	✓	✓	
ผ้าพื้นหนาชนิดที่ 3	✓	✓		✓	✓	.	.	✓	✓	✓	✓	
ผ้าลายหนาชนิดที่ 1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	.	✓	✓	✓	✓	
ผ้าลายหนาชนิดที่ 2	✓	✓	✓	✓	✓	.	.	✓	✓	✓	✓	
ผ้าลายหนาชนิดที่ 3	✓	✓	✓	✓	✓	.	.	✓	✓	✓	✓	
ผ้ายกดอกชนิดที่ 1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	.	✓	✓	✓	✓	
ผ้ายกดอกชนิดที่ 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
ผ้ายกดอกชนิดที่ 3	✓	✓	✓	✓	✓	.	.	✓	✓	✓	✓	
ผ้าพื้นคอลายบาง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผ้าพื้นคอยกดอก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ที่มา : จากการสำรวจ

